

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของหัวหน้าครัวเรือน และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน และวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

แหล่งข้อมูลในการศึกษาใช้แหล่งปฐมภูมิ คือ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ที่ศึกษา และแหล่งปฐมภูมิ คือ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และบทบาทของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน ประชากรหัวหน้าครัวเรือนที่ศึกษา ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนใน 12 หมู่บ้าน ของชุมชนตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 1,817 ครัวเรือน สุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านใกล้ถนนอุตสาหกรรมลำพูน ภายในรัศมี 10 กิโลเมตร ได้แก่ บ้านขี้เหล็ก บ้านสันป่าฝ้าย บ้านร่องส้าว บ้านกลาง และบ้านประตู่โขง และหมู่บ้านห่างไกลถนนอุตสาหกรรมในรัศมี 30 กิโลเมตร ได้แก่ บ้านผญาผาบ บ้านศรีคำ บ้านศรีชุม บ้านสิงห์เค็ง บ้านแม่ยาก บ้านหอชัย และบ้านแจ่มพัฒนา รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 320 ครัวเรือน สุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ จากแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจสังคม ความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมการจัดการขยะจากครัวเรือน ระดับการรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนและระดับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน วิเคราะห์โดยใช้สถิติไคสแควร์ สหสัมพันธ์ เพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

5.1 สรุปผลการศึกษา

ระดับการรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ระดับการรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ในภาพรวมมีการรับรู้ความรุนแรงในระดับน้อย ทั้งปัญหาสภาพแวดล้อมตามสภาพปัจจุบันและตามความเสี่ยงที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม หัวหน้าครัวเรือนยังมีระดับการรับรู้ความรุนแรงของปัญหาที่เพิ่มขึ้นจากสภาพปัจจุบันสู่ความเสี่ยงที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นในอนาคต ได้แก่ ปัญหามลพิษทางอากาศเรื่องควันจากการเผาขยะ จากแหล่งอุตสาหกรรมที่ในปัจจุบันมีระดับการรับรู้ความรุนแรงน้อย แต่ในอนาคตจะมีความรุนแรงในระดับพอสมควร ปัญหาฝุ่นละอองฟุ้งกระจายในอากาศและเข้าบ้านเรือน ในปัจจุบันมีระดับการรับรู้ความรุนแรงพอสมควร แต่ในอนาคตจะมีความรุนแรงมาก ปัญหาน้ำเสียจากบ้านที่อยู่อาศัย เรื่องผงซักฟอก / น้ำยาล้างจานและสารเคมีจากการซักล้างไหลลงแหล่งน้ำที่ในปัจจุบันมีระดับการรับรู้ความรุนแรงน้อย แต่ในอนาคตจะมีความรุนแรงพอสมควร นอกจากนี้ยังมีปัญหากลิ่นน้ำเน่าเสียจากบ้านที่พักอาศัยของครัวเรือนและหอพักต่าง ๆ ในปัจจุบันมีระดับการรับรู้ความรุนแรงพอสมควร แต่ในอนาคตจะมีความรุนแรงมาก

ระดับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ระดับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน พบว่า ในภาพรวมหัวหน้าครัวเรือนมีส่วนร่วมพอสมควร แต่ในขั้นตอนค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา หัวหน้าครัวเรือนมีส่วนร่วมน้อย ส่วนในขั้นตอนการวางแผน การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล หัวหน้าครัวเรือนมีส่วนร่วมพอสมควร

การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ ภูมิฐานะ ระยะเวลาอาศัยในชุมชน ตำแหน่งทางสังคม คือ ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มออมทรัพย์ การรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เพื่อนบ้าน หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ป้ายประกาศ เอกสาร แผ่นปลิวจากหน่วยราชการ การเข้าร่วมอบรมจากองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด รายได้ของครัวเรือน ความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมในการจัดการขยะจากครัวเรือน

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อให้ทราบถึงระดับการรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ระดับการมีส่วนร่วมและวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1.) การรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาในเรื่องระดับการรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของหัวหน้าครัวเรือนในปัจจุบันนั้นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ก็พบว่ามีการรับรู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องน้ำเน่าเสียจากแหล่งที่อยู่อาศัย มีความรุนแรงมาก โดยเฉพาะในกลุ่มที่อยู่อาศัยใกล้นิคมอุตสาหกรรมจะมีการรับรู้ปัญหาความรุนแรงมาก เพราะได้รับผลกระทบโดยตรง เช่น ได้กลิ่นน้ำเน่าเสียในระดับความรุนแรงมาก ผื่นจากการเผาไหม้จากโรงงาน และผื่นจากการจราจรในช่วงที่คนเดินทางไปทำงานในนิคมอุตสาหกรรม ดังที่องค์การการจัดการน้ำเสีย (2540) ได้ระบุแหล่งกำเนิดน้ำเสียว่ามีแหล่งที่มา ที่สำคัญ 4 แหล่ง คือ แหล่งน้ำเสียจากชุมชนที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของประชากรที่อยู่อาศัยในชุมชน เช่น บ้านเรือน อาคารที่พักอาศัย ร้านค้า เป็นต้น และน้ำเสียนี้ส่วนมากมีสิ่งสกปรกในรูปของสารอินทรีย์ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและเป็นสาเหตุสำคัญของการทำให้คุณภาพของน้ำเน่าเสีย โดยพัฒนา มุลพฤษ (2545) ได้กล่าวว่าน้ำเสียที่ถูกปล่อยออกมาจากอาคาร บ้านพักอาศัยซึ่งมักเกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องครัว ที่ทำการซักล้างเครื่องนุ่งห่ม ล้างรถ ล้างอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ และคุณลักษณะทั่วไปของน้ำเสียจากบ้านพักอาศัยมักจะมีปริมาณส่วนที่เป็นของแข็งประมาณ 1 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เป็นของเหลวประมาณ 99 เปอร์เซ็นต์ และในส่วนที่เป็นของแข็งนี้มักประกอบไปด้วยสารอินทรีย์ประมาณ 50 – 70 เปอร์เซ็นต์ เนื่องด้วยในพื้นที่ศึกษาเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยหนาแน่น ทำให้มีการปล่อยน้ำเสียในปริมาณมาก ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงขึ้นในอนาคต นอกจากนั้น ยังพบว่าหัวหน้าครัวเรือนรับรู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องอากาศ ผื่นระคายเคืองต่างๆ และกลิ่นจากสารเคมีในโรงงานอุตสาหกรรมในระดับพอสมควรถึงระดับมาก แสดงให้เห็นว่าหัวหน้าครัวเรือนรับรู้ความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเด็นมลพิษทางอากาศ ซึ่งก่อให้เกิดความรำคาญ อาการระคายเคืองของจมูกและการหายใจ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพในอนาคตต่อไป ดังที่พิชิต สกุลพราหมณ์ (2531) ได้ให้นิยามความหมายของมลพิษทางอากาศ หมายถึง อากาศของบรรยากาศภายนอกอาคารที่มีมลสารเจือปนอยู่ตั้งแต่ 1 ชนิด หรือเกินกว่าหนึ่งชนิดขึ้นไป เช่น ผื่น

ละออง ไอควัน ไอระเหย ก๊าซกลิ่น โดยปริมาณคุณลักษณะและระยะเวลาซึ่งทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ พืชและสัตว์หรือทรัพย์สินหรือรบกวน ซึ่งมีผลกระทบต่อความสุขสบายในชีวิตความเป็นอยู่นอกจากนั้น ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยที่มีปริมาณมากในส่วนของชุมชนบ้านกลางมีองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางทำหน้าที่จัดเก็บเป็นประจำทุกวัน และในส่วนของนิคมอุตสาหกรรมจะมีบริษัทภายนอกมาจัดเก็บต่อไป

2.) การมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน

หัวหน้าครัวเรือนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากหัวหน้าครัวเรือนจะเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และจะเป็นผู้นำความรู้ ความเข้าใจ ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดสู่สมาชิกในครัวเรือน ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนส่วนหนึ่งก็มีตำแหน่งทางสังคมที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ของชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในระยะใกล้นิคมอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีส่วนร่วมมากกว่า เพราะตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้รับผลกระทบโดยตรง ส่งผลทำให้ตนเองและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ลดลง ดังนั้น ทุกคนจึงมีความต้องการและเต็มใจจะมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ตนเอง ครอบครัว และชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ขึ้นกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพในครอบครัว สถานภาพทางสังคม ชนชั้นทางสังคม เป็นต้น (Cohen and Uphoff, 1980) และแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชน พบว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยทางอ้อม ซึ่งเป็นการเข้าร่วมในโครงการ โดยวิธีการให้คำปรึกษาแนะนำ หรือร่วมกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ ทั้งในลักษณะของบุคคลหรือคณะกรรมการก็ได้ หรือดั่งที่นรินทรชัย พัฒนาวงศา (2534) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะศักยภาพและบทบาทของคนในองค์กร ซึ่งจะทำให้เกิดข้อสรุปว่า องค์กรท้องถิ่นน่าจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย วิเคราะห์ปัญหา ตัดสินใจ ปฏิบัติการ และประเมินด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของวิชัย ลักษณรัจ (2541) ทำการศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของครัวเรือน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนมีทัศนคติความคิดเห็นที่ดีต่อผู้นำและเห็นว่า ผู้นำมีบทบาทสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชน ผู้นำได้รับการยอมรับจากประชาชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ผู้นำได้ให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในทุกขั้นตอน จึงทำให้เกิดความสามัคคีและร่วมมือในชุมชน

3.) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน

ปัจจัยภายใน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ ภูมิฐานะ ระยะเวลาอาศัยในชุมชน ตำแหน่งทางสังคม คือ ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มออมทรัพย์ รายได้ของครัวเรือน ดัง สโรชา นพคุณ (2545) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้ใช้บริการบำบัดน้ำเสียที่มีต่อการเก็บค่าธรรมเนียมในการบำบัด : กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยพิจารณาจากลักษณะทั่วไปของประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อาชีพ รายได้ พบว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมในการบำบัดน้ำเสียในระดับมาก หรือการศึกษาของพนิชชา สมฤทธิ์ (2547) พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา เช่นเดียวกับการศึกษาของกริ่งแก้ว เถานบุญเสถียร (2537) ปัจจัยด้านระดับการศึกษา การรับรู้ การเก็บข้อมูลขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร อาชีพ และความรู้เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ มีผลต่อทัศนคติของประชาชนในชุมชนแออัดคลองเตยที่มีผลต่อขยะบรรจุภัณฑ์

ปัจจัยภายนอก

- การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

การได้รับข่าวสารจาก เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์วิทยุ หอกระจายข่าว เพื่อนบ้าน แผ่นปลิว ป้ายประกาศ เอกสารจากราชการ ฯลฯ เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนทุกเพศ ทุกวัย ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมของชุมชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน และสื่อส่วนใหญ่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับความถี่ของข่าวสารที่ได้รับ และวิธีการจัดการที่ไม่ยุ่งยาก ง่ายต่อการปฏิบัติ ทุกคนสามารถร่วมกันปฏิบัติได้ ในงานวิจัยของ รุ่ง ศรีโพธิ์ (2541) สรุปว่าประชาชนที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน การรับรู้ข่าวสารมีผลต่อการจัดการขยะของชุมชน และจินตนา เป็ยสวน (2538) กล่าวว่าข่าวสารความสนใจสื่อและความถี่ในการรับข่าวสารมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย

- ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

หัวหน้าครัวเรือนมีความรู้และมีความเข้าใจในการจัดการขยะในครัวเรือน จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์จริงที่ครอบครัวและชุมชนได้ประสบพบเห็น และนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ผสมผสานกับการทำงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งจะใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น โดยมีการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ให้สามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ ประกอบกับการใช้สื่อขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น บอร์ด แผ่นพับ โปสเตอร์ ฯลฯ ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการขยะแก่ครัวเรือนและชุมชนได้ทราบ และนำไปปฏิบัติโดยทั่วกัน ดังที่ธนพรรณ สุนทร (2541) ศึกษาพบว่า วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการมูลฝอยชุมชนเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพก็คือให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายและปัญหาที่เกิดจากมูลฝอย ซึ่งความรู้เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ดังนั้นจึงพบว่า ในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอย ย่อมจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของชุมชน

- พฤติกรรมในการจัดการขยะจากครัวเรือน

หัวหน้าครัวเรือนได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะจากองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นผู้จัดอบรมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างถูกต้องและเหมาะสม ถูกสุขลักษณะ โดยวิธีการคัดแยกขยะ ซึ่งทำให้ทราบถึงประเภทขยะที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน และสามารถลดปริมาณขยะได้อย่างเป็นรูปธรรม จากการลงมือปฏิบัติจริงของหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์หรือการลงมือปฏิบัติจริงนอกเหนือจากความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรม เพื่อประกอบการตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการขยะ และนำไปสู่บทเรียนที่จะนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของครัวเรือน ชุมชน ต่อไป ดังการศึกษาของชัชพล โปธิสุวรรณ (2542) พบว่าระดับการศึกษาอาชีพ การศึกษามีผลต่อพฤติกรรมจัดการของเสียจากอันตรายจากบ้านเรือนอย่างมีนัยสำคัญ หรือนุญชันทวี เอมย่านยาว (2541) ศึกษาความรู้และพฤติกรรมในการป้องกันมลภาวะทางอากาศของผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตโรงงานไฟฟ้าแม่เมาะ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตมีความรู้ในระดับปานกลาง มีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกกับพฤติกรรม การป้องกัน

มลภาวะทางอากาศ เช่นเดียวกับสุทธิดา พันธุ์วัฒน์ (2540) ศึกษาความรู้และพฤติกรรม การป้องกันเกี่ยวกับปัญหามลภาวะทางอากาศของตำรวจจราจรในพื้นที่การจราจรเมืองลำปางและเมืองเชียงใหม่ พบว่าตำรวจจราจรในพื้นที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับปัญหามลภาวะทางอากาศในระดับปานกลางมีพฤติกรรมการป้องกันเกี่ยวกับปัญหามลภาวะทางอากาศระดับดี ตำรวจจราจรที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันเกี่ยวกับปัญหามลภาวะทางอากาศแตกต่างกัน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการป้องกันมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมควรมีการณรงค์อย่างจริงจัง และครอบคลุมทุกพื้นที่ให้เกิดความร่วมมือของประชาชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องกำหนดนโยบายและกระบวนการในการวางแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยแผนจะต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อให้ตอบสนองต่อการพัฒนา
3. ดำเนินการจัดเตรียมแผนปฏิบัติการโดยศึกษาจากรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ถึงนโยบายและแผนพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้เห็นสภาพรวมของสภาพแวดล้อม จากนั้นระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน เพื่อร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาแนวทางที่เป็นไปได้ และเสริมสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา
4. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเฉพาะด้านซึ่งควรประกอบไปด้วยบุคลากรที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและจากประชาชนเพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงาน ในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ ประสานกิจกรรมระหว่างหน่วยงานกับองค์กรอื่น ๆ สรรวจรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมเพื่อประเมินผลกระทบและหาวิธีการแก้ไขที่สามารถปฏิบัติได้
5. ดำเนินการติดตามและประเมินผลการทำงานตามแผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิดรวมถึงผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือและตรวจสอบจากประชาชน
6. ควรส่งเสริมให้ชุมชนจัดตั้งองค์กรชุมชนจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้วยชุมชนเอง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรงบประมาณให้แต่ละหมู่บ้านไปดำเนินการจัดการ

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการศึกษาดังแนวทางการสร้างเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะแนวทางในการปฏิบัติสำหรับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีความผูกพันและใกล้ชิดกับประชาชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved